

Blažeka, Đuro–Blažeka, Mihaela**VULGARIZMI I VULGARNOSTI U GOVORU PRELOGA****1. Uvod**

Psovka je u nekim kulturama odnosno nekim jezičnim zajednicama izuzetno frekventan jezični ostvaraj, dok u drugima, istina, postoji, ali se, općenito uzevši, rjeđe koristi. Jednako se tako možemo složiti s tvrdnjom da se obično slabije razvijenim zajednicama pripisuje češća uporaba vulgarizama i psovačkih izraza. Kajkavski seoski mjesni govori, posebice do kraja prošlog stoljeća, izrazito su bogati tim jezičnim slojem.¹ Korpus na kojem se temelji ovaj rad građa je za *Rječnik preloške skupine međimurskog dijalekta*.^{2,3} Autor je od samog početka prikupljanja leksika imao dvojbe oko toga treba li stavljati natuknice koje su vulgarizmi i rečenične potvrde s vulgarizmima, posebice zato jer je često bila riječ o vrlo osjetljivim sadržajima s kontekstima iz stvarnog života ispitanika. Većina tih rečeničnih potvrda skupljena je u originalnim dijaloškim situacijama, a to se najbolje vidi iz toga što u rječniku ima velik broj rečeničnih potvrda koje završavaju na uskličnik ili upitnik. To je jedini način da se skupi veća količina građe o kojoj se govori u ovom radu.

2. Prijedlog terminologije

U ovom predlažemo terminologiju u kojoj bi **vulgarnost** bila temeljni termin. Vulgarnosti bi bile rečenice ili sintagme s opscenim sadržajem, najčešće s jednim ili više vulgarizama, ali ne nužno – vulgarizma i ne treba biti. „Gledamo li cjelokupnost leksika određenoga jezika, bilo koja riječ može imati funkciju psovke. Česta je upotreba sinonima ili pak ekvivalenata nepristojnih riječi kojima se označava naziv ženskoga spolnoga organa, npr. ona, rupa umjesto pizda, pička. Isto vrijedi i za naziv muškoga spolnoga organa, kada se mogu upotrijebiti riječi, poput: on, banana, zmija umjesto kurac. Upotreba ekvivalenata nepristojnih i vulgarnih riječi ogleda se i u imenovanju spolnoga čina. Naime, umjesto vulgarnoga naziva jebati, učestalo je korištenje riječi, kao što su: povaliti, napumpati, probušiti, nasaditi.“⁴ Vulgarnosti služe ispunjavanju različitih

¹ Krajem 19. stoljeća zabilježena je sve češća upotreba psovki, stoga Gavran navodi četiri veće hrvatske regije te daje primjere najviše korištenih psovki. Prva od istaknutih regija jest Prigorje – područje u kojemu imaju pravo psovati isključivo oženjeni muškarci. Također, važno je napomenuti kako su jasno određene riječi koje se mogu spominjati u psovka: majka/mater, otac, Bog, Marija, Krist, pop, nebo, angel, svetac. Sljedeće je Međimurje, regija u kojoj najviše psuju žene, a glavni su im povod svađe zbog raspada tadašnjih zadruga i imovina. U takvim svađama žene koriste različite i teške psovke, a nerijetko završavaju i fizičkim obračunavanjem. Učestale psovke koje su žene tada upućivale jedna drugoj glase: *Kobilo!*, *Flundro!*, *Kurvo!*, *Ne dal ti Bog zdrauja ni sreće*, *Da Bog da nikad raja ne vidila!* i slično. (GAVRAN 1962)

² BLAŽEKA 2018.

³ Akademik Wiesław Boryś bio je recenzent i redaktor tog rječnika.

⁴ UŽAREVIĆ 1990, 190.

pragmatičkih funkcija⁵ od kojih je psovka samo jedna od njih. Klasifikaciju pragmatičkih funkcija vulgarnosti pokušat ćemo razraditi u ovom radu.

2.1. Vulgarizmi⁶

Vulgarizmi bi u našoj terminologiji bili leksemi kojim se izražavaju, po općem poimanju, realije koje potpadaju pod neku vrstu tabua.⁷

Badurina i Pranjković smatraju da su vulgarizmi u pravilu zamjenjivi „pristojnom“ (standardnojezičnom) riječju (npr. *kurac* > *penis*, *spolovilo*, *udo*, *nježnik*; *pička* / *pizda* > *vagina*, *rodnica*, *jebati se* > *spolno općiti*) (Badurina i Pranjković 2015: 231) pa ćemo se mi u daljnjoj analizi osvrnuti i na takve zamjene, iako one u govoru Preloga, ako postoje, nisu potpuno neutralne ili su tek nešto manje vulgarne, a što ovisi o kontekstu.

U podjeli vulgarizama koju donosimo pod temeljnim odrednicama na što se odnose podrazumijevamo i one lekseme koji imaju i detabuizirana značenja u u odnosu na ono temeljno i tvorenice koje imaju detabuizirano značenje u odnosu na leksem od kojeg su tvorene (npr. *p'ičkeš* < *p'ička*, *zajeb* 'ovatj < *jeb*'atj).⁸

2.1.1. Vulgarizmi koji se odnose na spolnost

2.1.1.1. Za muški spolni organ uz imenicu *k'urac* koja se najčešće koristi i koja je uvijek izraziti vulgarizam⁹ postoji i blaži izraz *p'impek*. Imenica *p'impek* vrlo je specifična jer zbog svojeg implicitnog deminutivnog oblika realije za koju nije poželjno da bude tako imenovana (ili da takva bude u stvarnosti) gotovo da i nije vulgarizam, što se vidi u kontekstima u kojima je potvrđena.

⁵ »Donekle je iznenađujuća sama pomisao na to da se psovka ne mora nužno smatrati znakom nedostatka kulture i civiliziranosti, već, upravo suprotno, može ukazivati na njih. Ako je vjerovati Freudu (2010: 296), čovjek se počeo civilizirati u onome trenu kada je odlučio ne pogoditi sugovornika kamenom u znak neslaganja, već je oduška svojoj ljutnji dao verbalnim izričajem. Posve je jasno da taj verbalni izričaj nipošto nije mogao biti blaga i ljubazna riječ ako mu je funkcija bila zamijeniti kamen.« (BADURINA 2020: 99)

⁶ »Termin „vulgarizam“ je Bogoslav Šulek koristio i za mnoge lekseme za koje je smatrao da postoji primjerenija hrvatska zamjena, npr. *boja* (predlaže *mast*), *sat* (predlaže *dobnjak*), *šećer* (predlaže *slador*), *bunar* (predlaže *zdenac*), *kazalište*, *pozorište* (predlaže *glumište*).« (GOSTI 1996: 48)

⁷ »Najkraće rečeno, vulgarizmom ćemo smatrati „nepristojnu“ / prostačku riječ, odnosno onu kojom se označuje u prvome redu kakav predmet ili proces iz sfere društvenih tabua (obično su to pojmovi vezani uz čovjekovu spolnost), odnosno kojom govornik iskazuje vulgaran odnos spram određenih elemenata izvanjezične stvarnosti.« (BADURINA i PRANJKOVIĆ 2015: 231).

⁸ »Vulgaran se jezik stoga (te psovka kao njegova komunikacijska realizacija) nužno mora sagledati iz perspektive ljudskih emocija, pri čemu se trebamo zapitati koji to točno aspekt pojedinih riječi odnosno izraza služi kao okidač određenih emocija. Kada je o psovci, odnosno vulgarnome jeziku općenito riječ, emocije koje obično vezujemo uz njih negativno su obilježene – radi se o ljutnji, strahu, gađenju i sl. Dakako, postoje i oblici eufemističke uporabe psovke, primjerice kao oznake raznježenosti i suosjećanja (*Jebemu miša maloga!*), ili pak uporabe psovke kao iskaza ugodna iznenađenja (usp. LUČIĆ 2014: 5), naglašavanja nekoga svojstva (Bilo je jebeno dobro) ili pak negiranja (*Kurac će doći!* u značenju 'Neće doći!'), no u ovome radu takva nam uporaba psovke nije u fokusu razmatranja. «

⁹ Ta je imenica kod starijih ispitanika potvrđena i s nepostojanim *e* (*k'urec*) i zanimljivo je da se upotrebljava u nešto manje vulgarnim kontekstima. Očito je da se arhaičniji oblici doživljavaju manje prikladnima za izražavanje vulgarnosti.

K'ožicu na p'impeky sij n'ĉ m'ogel puvl'ęči pak je m'oral na uper'acijy. Ž'iduyi i muşlġm'anġ n'ĉmajy s t'ĉm prubl'ęma.

Dyk je N.N. d'ošel pr'osġti X.X.-a ka my d'o ĉ'er, X.X. my je r'ękel ka se pred s'ęma sl'ġĉe ka puk'ože 'alġ 'ima p'impeka. N.N. je b'il t'ak pušt'ęni d'ęĉky i puġ'ožen ka sy v s'ęlj zm'ġslġj ka n'ĉma n'ġkaj sp'ot. (istinit događaj zabilježen 50-tih godina prošlog stoljeća u Donjem Vidovcu i koji je ušao u predaju)

Na p'impeky je d'objil r'aka.

2.1.1.2. Za ženski spolni organ se uz vulgarizme *pizda* i *piĉka* najĉešće upotrebljava imenica *cuca*¹⁰ koja se za razliku od *p'impeka* (eufemizma za muški spolni organ) upotrebljava i u izrazito vulgarnim kontekstima i samo je nešto blaži vulgarizam u odnosu na *p'izdy* i *p'ġĉky*.

T'o c'uca je puġm'alġ p'oĉela kuşmat'ęti.

V'idla juj se c'uca, t'ak je m'ĉla kr'otky k'ġkly.

N'oj je c'uca v'ęĉ zg'ubġla dl'ake k'ujky je b'ila v'upotrebġ.

Zanimljivo je da su *p'ġĉka* i tvorenice od nje dosta grublji vulgarizam u odnosu na *p'izdy* i njezina upotreba uvijek je znak izrazito grube verbalne agresije.

P'ġĉka tġ mat'ęriġna! puno je grublje od *P'izda tġ m'aterġna.*

S'ęma ju p'ġĉky d'ġla i z'oty je 'uspela.

'on je p'ġĉka ud ĉyv'ęka! Zat'oĉi bġ ga tr'ębalu!

Prup'ġĉkal je s'ę p'ęneze k'aj je šp'oral c'ġlyga žġv'ota!

U izrazima s manjom verbalnom agresijom, ĉešća je imenica *p'izda* ili tvorenice od nje:

D'ęnes p'uce n'osġjy t'ak t'ĉnke hl'aĉe ka ġm se p'izda p'ozna.

N'ęj p'izdġti!

T'u je 'ġspal je p'izda, a n'ġje 'inaĉe l'oš ĉ'ovek.

J'ę te sp'izdġla p'unġca!

P'izdek j'aden, d'ęj se sm'ġri. Taj izraz moġe biti upućen i djetetu.

S'ame pġzd'arije d'ġlaš. D'ęj se sm'ġri!

Pup'izdġl sam dyk sam t'o ĉ'ul.

N'ęgda se r'adġjy v'ęĉ puşl'uşal. Pu c'ġle dn'eve smy ĉ'akalġ ka by d'oşla p'ęsma

št'eruy smy št'ęlj ĉ'utġ i n'ĉsmuy se je n'ġgd'or zas'itġlġ. D'ęnes sij ju st'o p'ot za

r'edym puşt'iş na J'utġ'ubuy i fl'ętny tġ dup'izdġ.

Št'o te resp'izdġ!! ka sij t'ak s'rdġt?

Od pokazne zamjenice *v'eny* 'ono' (arhaiĉniji sinonim u odnosu na 'ony koji se danas više upotrebljava) tvorena je neutralna imenica za ženski spolni organ: *ven'o*. Zanimljivo je prenošenje naglasaka na posljednji slog kao tvorbeni postupak. Potvrđena je kod starijih ispitanika, no konteksti reĉeniĉnih potvrda po naravi stvari su podosta vulgarne naravi.

¹⁰ Zanimljivo je da je u govoru Podturna zabiljeġena „mocijska tvorba“ od imenice *c'uca* – muški spolni organ zove se *c'ucek*. *C'ucek* je inaĉe u većini međimurskog dijalekta 'pas'.

¹¹ Zanimljivo je da taj glagol ima i iterativ: *respġž'uvatġ (se) / respġž'd'ovatġ (se)*.

Pr'ijal ju je za ven'ο. T'ak je kr'ičala!

V'eč 'imaju t'akve k'upače g'ače ka im se ven'ο v'idj. Z'otju se podbr'ivleju sp'ot.

2.1.1.3. *Glagol jeb'atj (se)*, izraziti i najčešće korišten vulgarizam, upotrijebljen s naglaskom na prvom slogu, a još ako se k tome upotrijebi srednje *e*, umjesto otvorenog *e*, ima znatno veći stupanj vulgarnosti i agresije: *M'oreš se j'ebatj z t'čm!* mnogo je grublje nego *M'oreš se jeb'atj z t'čm!*

Taj glagol ima 2 sinonima: nešto blaži vulgarizam *fukatj (se)* i izraziti eufemizam *ven'odjatj (se)*.

Glagol *fukatj (se)* i tvorenice od njega upotrebljava se najčešće onda kad kod govornika ne postoji izrazita verbalna ili seksualna agresija:

„K'aj pak je t'ο kvr'ogju p'artner? – p'ital je N.N. „P'artnerj su tj 'oni št'erj se f'ukaju, a n'čsju už'ejeni. – ubj'asnjl mu je X.X.

N'egda su se pr'čk l'eta v sl'amj fukalj. N'čsju m'elj d'e dr'ugdj.

D'enes v'eč p'unu ml'odenkj n'čmajju b'člju venč'anicy. Ijn'ak se s'e f'ukaju pr'edj br'aka.

Tvorbeno nije plodan: zabilježene su samo imenice *fuk'oč* 'muška osoba u spolnom odnosu' (*'Ima p'edeset l'čt, alj se 'išče fuk'očj m'otaju kulj n'e.*) i *fuk* 'spolni odnos (višekratni)' (*St'orj d'ečkj 'ideju na Maž'arsku na fuk.*)

Tvorenice od glagola *j'ebatj (se)* i *fukatj (se)*, ako se ne upotrebljavaju u detabuiziranom značenju, zadržavaju isti intenzitet vulgarnosti kao i temeljni glagoli:

p'ujeb'atj. M'om ju je p'uj'ebel p'rvj d'čn.

p'ujeb'atj se. J'amput su se p'ujeb'alj j m'om je ust'ola v dr'ugem st'ony.

najeb'atj se: Duk se už'čniju, p'rve m'esece se naj'čbeju, a 'unda im je v'eč n'č zan'imljvu.

prejeb'atj. N.N. je prej'ebel s'e kunub'aricy v d'onem kr'ojju.

jeb'ovati. Jeb'ovle r'adnice na p'oslu.

jeb'ovati se: Ml'odj se d'enes v'eč r'anu p'očnejju jeb'ovati.

p'uf'ukatj. P'uf'ukal je je na sl'amj.

p'uf'ukatj se. Na brz'inu su se p'uf'ukalj duk su ust'alj s'omj.

Glagol *ven'odjatj (se)* i tvorenice od njega tvoreni su od pokazne zamjenice *v'enu*, kao i eufemizam za ženski spolni organ.

Ven'odjatj se zn'ody, a d'elatj n'e znaju.

'on tj je ven'odjal s'e kunub'arice v s'elj.

J'amput se se p'iven'odjalj duk su b'ili pij'anj pak se d'čte napr'ajlu.

Glagol (*s*)*preven'odjatj* znači 'ispipati – u spolnom smislu': *S'ο ju je spreven'odjal pu c'eckjma j sp'ot g'oč duk su se k'opalj.*

Taj glagol i izvedenice od njega imaju i niz drugih značenja koje nisu vezane uz spolnost.

ven'odjatj

'nešto raditi, ali ne ozbiljno': *C'člj d'čn n'ekaj ven'odja pu dv'oru, a n'ikaj ne napr'ovi.*

‘smetati koga’: *N'ej me ven 'odjati. 'Očem m'alu m'ira.*
 ‘ljutiti koga’: *Ven 'odjaju ga nu p'osly pak z'oty d'ojde t'ak s'rdit d'imy.*
 ‘meškoljiti se’: *K'aj se t'ulky ven 'odjaš? Byš s'o pusteļ'inu d'oli zr'ival.*
 ‘uznemiriti koga’: *T'ak me zven 'odjal ka si c'elj d'čn n'čmrem m'ęsta n'ojti.*
udven 'odjati
 ‘razmrsiti što’: *udven 'odjaj t'o vr'ečicy, ali ka n'aš st'rgal.*

(s)preven 'odjati

‘sve redom pretražiti pipanjem’: *Preven 'odjala sam s'e sp'ot p'osteljum, ali sam n'č n'ašla p'ęneza.*
 ‘nešto površno napraviti’: *S'am smy m'alu preven 'odjali z'ęmle. N'čsmu gleb'oky k'opalj.*
Sl'aby si zr'ibal k'uhny. S'am si m'alu spreven 'odjal. B'oļe t'o napr'avj.

Imenice koje označuju spolni čin su sljedeće: *jeb'ača, jeb'ačina, j'ębaņe, jeb'ovaņe, fukaņe* i *fuk*. Razlika između *jeb'ače* i *jeb'ačine* je to što se *jeb'ača* odnosi isključivo na spolni čin (*T'ek duk se uż'ęniy, jeb'ača je py c'ęle dn'eve, a p'osle n'čmreju j'an dr'uguga v'ideti.*) dok se *jeb'ačina* (*S'am m'isli na jeb'ačiny, a na šk'oly n'ikaj.*) može odnositi i na maltretiranje općenito (*V'elky jeb'ačiny imam na p'osly. J'ębe me s'aki š'teri st'igne.*). *Fukaņe* i *fuk* odnose se isključivo na spolni čin.

Zanimljivo je da vulgarizama i vulgarnosti vezanih uz homoseksualnost gotovo da nema. U značenju ‘homoseksualac’ ispitanici upotrebljavaju imenicu *buzur'ant*, ali bez ikakvih vulgarnih konteksta i eksplikacija¹² Imenicu *p'ęder* upotrebljavaju samo mlađi ispitanici.

Za mušku osobu s izrazitim ženskim obilježjima postoji naziv *pulyv'ičar*, a ta imenica se upotrebljava i za osobu muškog spola kojoj se nije spustio jedan testis. Za žensku osobu s izrazitim muškim obilježjima upotrebljavaju se imenice *pulyv'ičarka* ili *myšk'ača*.

2.1.1.4. Umjesto *kurckožica* ‘prezervativ’ u novije se vrijeme upotrebljava blaži izraz *g'umjica*, ali pod utjecajem suvremenog žargona mladih (*S'am bed'oki si nam'čęjy k'urck'ožice. T'o je k'o da bi j'el finy hr'ony z n'ajlunskym vr'ečjcy.*)

To je i zanimljiv primjer pseudoanalogonimije između govora Preloga i hrvatskog standardnog jezika – jedan sudionik razgovora koji nije kajkavac mislio je da je subjektu rečenice *K'urck'ožica my je p'očila pak je d'čte napr'aj* puknuo prepucij.

2.1.1.5. Vulgarizam *d'rkati* ‘masturbirati’ i izvedenice uz temeljno vulgarno značenje imaju i druga:

¹² Zanimljivo je da u srpskom jeziku za homoseksualce kao žargonizmi postoje razlikovni termini *tobdžija* i *furundžija*. Primarno značenje imenice *furundžija* je ‘pekar’, a nastala je prema turcizmu *furuna* ‘vrsta peći u koju se kruh gurao i vadio posebnom lopatom’.

nad'rkati 'naljutiti koga ili podbosti protiv koga': *J'esy te nad'rkali na n'ega; V'eč je d'ošel v'es nad'rkanj pak je n'č'č'udu ka smy se p'ysv'adilj.*

zdrk'ovatj se 'osiono se prema nekom ponašati': *M'om č'č'em te v'idel se p'očel zdrk'ovatj na t'ebe.*

Zanimljivi su homonimni parovi s glagolom *d'rkati* 'trčati' i njegovim izvedenicama. Kod mlađih govornika koji više ne prepoznaju značenje starijeg homonima, u njihovoj svijesti su jednim dijelom i to vulgarnizmi.

d'rkati 'trčati': *C'č'lj d'č'č' d'rka pu dv'oru.*

pu'd'rkati 'provesti vrijeme u trčanju': *K'oña p'ust'im ka m'alu pu'd'rka pu v'unj. N'č'mre b'iti s'am z'aprtj.*

zdrk'ovatj se 'rastrčavati se': *č'č'em sy d'eca d'ošla, m'om sy se p'očela zdrk'ovatj.*

nad'rkati se 'natrčati se': *C'č'lj d'č'č' sy se d'ost nad'rkali v'unj.*

2.1.1.5. U značenju 'dobivati spolni nagon – o ženama' upotrebljava se glagol *g'onitj se* koji je izraziti vulgarnizam. *č'erj sy my se fl'etny p'očele g'onitj, a 'on jm je n'č' n'ikaj br'onj.* Taj glagol i njegovi kompoziti mogu značiti i spolnu aktivnost kad se negativno govori o njoj u kontekstu ženskog promiskuitetnog ponašanja: *Duk je stud'č'erala v Z'ogrebu, se c'č'ly vr'č'eme g'onjla; Duk je b'ila ml'oda, se nag'onjla. V'e se sm'irjla; N'ekaj se t'e pev'ač'ice preg'onjju z režis'erj.* U tom značenju su njegovi kompoziti *nag'onitj se* i *preg'onitj se*.

U značenju 'dobivati spolni nagon – o muškarcima' / 'dobiti spolni nagon – o muškarcima' upotrebljavaju se glagoli *r'ojcatj se* / *nar'ojcatj se*: *Š'est m'esećj sy sk'up j v'eč se ne r'ojca na nj'o; B'il je na pl'ažj pak se nar'ojcal k'ujky je m'ač'k b'ily t'am v b'adekjma.*

U značenju 'dobiti erekciju' / 'dobivati erekciju' upotrebljavaju se glagoli *nad'ičj se* / *nadij'ovatj se*: *Č'č'em jy v'idj, m'om my se nad'igne; St'orj je j v'eč my se sig'urny n'eče nadij'ovatj, alj ak my d'obru p'up'ušj, n'ekak my ide.* Zanimljivo je da se glagoli *pu'd'ignutj se* i *zd'ignutj se* nikada ne upotrebljavaju u kontekstu seksualnosti pa glagoli *nad'ičj se* / *nadij'ovatj se* služe kao još jedan primjer posebne tvorbe za vulgarni leksik.

2.1.1.7. Za promiskuitetnu žensku osobu najčešći je vulgarnizam *k'urva*, no postoje i drugi izrazi koji su nešto manje vulgarni, a imaju i ponešto drugačije značenjske nijanse u odnosu na glavni vulgarnizam. Naime, *k'urva* uključuje i značenje 'prostitutka' dok ostali izrazi (*fl'undra*, *fl'indra*, *f'uksa* i *lefk'očka*) upućuju isključivo na promiskuitet zbog uživanja u spolnim odnosima. Atribut koji se pridaje tim ženskim osobama je da su *jebežl'ive* (*T'e št'ere idejy k m'ešj sy t'ek jebežl'ive. Pr'avjju se sv'ete ka nar'ojcay m'uške.*). Taj se pridjev ne upotrebljava za muške osobe.

U jednom nadimku došlo je do prijelaza *v > k* zbog umanjena vulgarnosti: *K'urka M'ara.*

Za muške osobe sklone promiskuitetu najčešće se upotrebljava se vulgarizam *kurv'iš* (*I kurv'išuf s'in je kurv'iš; Kurv'iš nav 'čĕk už'eni pušt'enu ž'ensku.*). *Jeb'oč* može značiti vrlo potentnu mušku osobu, ali i također iskusnog, prepredenog čovjeka (*L'efku je b'itj gl'aven pul'itjčar v sv'ojem m'estj i kr'ojju. N'ek d'idejju v Z'ogrep. T'am su pr'ovj jeb'očj i pij'ičđu te v j'anjīm z'aljgajju.*)

Glagoli koji se odnose na promiskuitetno ponašanje i muškaraca i žena tvore se od imenice *k'urva* i njihova tvorba jako je plodna:

k'urvatj se

'mijenjati seksualne partnere; biti neumjeren u sklapanju intimnih veza': *D'enes se ml'odj k'urvajju v'eč v 'osnuvni šk'olj.*

'baviti se prostitucijom ili pomoću spolnih odnosa doći do koristi': *P'unu jh se na p'oslju ze š'čfjma k'urva pak t'ak napred'ujejju; Pu hut'eljma se k'urvala, a v'eč se drž'i k'aj je t'oj je jer 'ima n'ekve p'eneze.*

2.1.1.8. Ne postoji imenica u značenju 'javna kuća'. Imenica *kurvar'aj* znači 'učestalo činjenje bludnih radnji' i 'nemoralno postupanje općenito': *'on s'akju s'ub'otju 'ide v kurvar'aj; T'oj pul'itjka tj je s'e j'an kurvar'aj.*

2.1.1.9. Vulgarizmi koji se odnose na spolnost i spolne organe izrazito su plodni u tvorbi riječi i često, iako detabuizirani u odnosu na izvorno značenje, zadržavaju veliku dozu vulgarnosti, npr.

p'ičkeš 'osoba slabog karaktera': *V t'oga p'ičkeša n'emreš m'etj p'uver'eia.*

pičk'orjti 'neozbiljno raditi': *'on pičk'orj na p'oslju m'estju ka b'i k'aj 'ozbiljnu d'elal.*

sp'ičkatj 'uludo potrošiti': *'on sp'ička s'oj p'enzijju za p'or dn'i, a fam'ilija je gl'odna*

'nekoga jako verbalno uvrijediti': *Sp'ičkal ga je pred s'e ma*

'odbaciti koga': *Duk me tr'e bal, sam mu d'ober b'il, a v'eč me sp'ičkal da mu v'eč ne tr'e bam.*

sp'ičk'orjti 'nekoga jako verbalno uvrijediti': *Sp'ičk'orjil ga je ka su mu s'oze i'šle.*

p'izdjtj 'gubiti živce, nervirati se': *Ne m'oraš m'om p'izdjtj. S'e by v r'edy.*

sp'izdjtj 'nekoga jako razljutiti': *Št'oj te t'oj t'ak sp'izdjl?*

resp'izdjtj 'naljutiti koga': *K'aj me resp'izdjl! Sk'orujm sam ga tr'e snul.*

resp'izdjtj se

'jako se naljutiti': *Resp'izdjl se duk je v'idel k'akve mu je s'in 'ocene d'yn'esel.*

'dobiti hrabrost ili odlučnost za što': *Duk n'ašj g'ub'idju, t'ek se 'unda resp'izdijju i rast'urjju pr'otjvnjka.¹³*

up'izdjtj 'jako nekoga udariti' *T'ak me d'ogju zajeb'oval k'aj sam ga na kr'ojju m'oral up'izdjtj.*

¹³ Komentar o hrvatskoj nogometnoj reprezentaciji na svjetskom prvenstvu u Rusiji koja je gotovo sve odlučujuće utakmice preokrenula u svoju korist.

c'ucati 'lagano ispijati sisanjem iz boce': *Prest'anij c'ucati! N'agnij sij p'i k'ak č'ovek!*

zac'ucati 'uludo potrošiti': *S'e p'eneze je zac'ucal k'aj je h'erbal.*

k'určiti se 'praviti se važan': *N'ekaj se k'urči, a c'čly fam'ilijy sij je razj'ebal zbyg t'e k'urve.*

duk'určiti 'dodijati; smučiti se; dosaditi': *Duk'určily mij je v'eč p'usl'ušati ga.*

zaj'ebati / zajeb'ati

'nasamariti koga ili dovesti u nepovoljan položaj': *J'anp'ut me zaj'ebal. Dr'ugij p'ot v'eč n'a!*

zaj'ebati se / zajeb'ati se

'dovesti se u nepovoljan položaj': *Zaj'ebal se ka je z'el kred'iti v' fr'ankima.*

zajeb'ovati

'zadirktivati koga': *Zajeb'ovalij sy ga ka se n'č ž'enił pak se h'itil p'ud c'uk.*

'maltretirati': *Pr'eveč me zajeb'ovljeju na p'osly. D'ol bym 'otkaza.*

zajeb'ovati se

'šaliti se s kime; neozbiljno postupati s kim': *T'i se t'oz m'enym zajeb'ovleš ili stv'arny t'ak m'isliš?*

'mučiti se s nekim poslom': *Zajeb'ovlem se z t'om k'ošnyum, a za dv'oz dn'i je k'o da da sam n'č n'ikaj n'č k'osil.*

'neozbiljno tretirati koga ili što': *T'i sij zajeb'ovleš z t'l'akym, a m'oreš b'iti m'rtef na m'esti.*

zaj'ebani

'koji je teške prirode kao osoba': *Zaj'ebani je 'on č'ovek. N'iščij se n'emre z n'im.*

'koji nije jednostavan': *Zaj'ebani tij je t'oz p'osel. N'ej se t'i z t'čm b'aviti.*

zajeb'ancija

'zadirkivanje, i to okrutnije': *Ze srm'okym t'irajy zajeb'anciju, a ij'onij m'oreju na t'oz p'asti.*

'lagan posao': *N'emuy tij je fakult'et zajeb'ancija. Bez p'rybl'ema s'e p'yl'ože.*

'neozbiljno obavljanje posla': *T'oz je n'č zajeb'ancija. Ak n'ekaj s'f'ulate, m'ore b'iti ij m'rtvih.*

sj'ebati (se) 'upropastiti koga (sebe)': *Sj'ebali sy ga na p'osly; Sj'ebal se z t'čm k'aj je g'uv'oril uk'oli.*

p'udj'ebati 1. 'nahuškati na koga': *N'eščij ga je p'udj'ebal na n'as.* 2. 'nasamariti koga'. *P'udj'ebali sy ga na p'osly.*

naj'ebati 'nastradati': *B'ode 'on v'eč naj'ebal ka kr'ode!*

j'ębeš 'metež; struka; gungula': *V'elki tį je t'ę j'ębeš z t'ęma 'izbegļcamį. Pak 'onį 'imajų v'ęč pen'es nek m'i! V'idįš k'akve m'obįteje 'imajų!*

k'urvįnski 'nepošten': *Pul'itįka sų tį k'urvįnski p'oslį.*

2.1.1.10. Za testise se u izrazima gdje se ne aludira na muškost i seksualnost uglavnom upotrebljava imenica *j'ęjca* (*j'ęjce* za pojedinačni testis): *Ima s'amų j'anų j'ęjce*; □ *Za j'ęjca sų ga zgr'abįli*. Zanimljivo je da se u značenju 'proizvod peradi, nekih vrsta ptica i životinja koji služi za ljudsku prehranu' upotrebljava imenica *j'ęjce*.

U izrazima gdje se aludira na muškost i seksualnost upotrebljava se imenica *m'ęda* koja ima nizak stupanj vulgarnosti (*S'ędec n'ęma m'ęda!* – čest uzvik na nogometnim utakmicama; *Tr'ęba m'ęda m'ęti za t'ę!*; *'Ona nj'ęmų kųr'istį s'amų za t'ę ka spr'ęznį m'ęda, a m'islį da je b'ę 'oženįl.*).

2.1.1.11. U značenju 'sperma' upotrebljava se hungarizam *g'ęc*, ali samo u kontekstu oplodnje životinja, a u kontekstu ljudi ne. Zabilježena je samo elipsa u vulgarnosti: *K'ak jį se ne g'adį pųg'ętatį!*

2.1.2. *Vulgarizmi koji se odnose na obavljanje probavnih funkcija i organa vezanih za njih*

Lekseme koji se odnose na obavljanje probavnih funkcija i organa vezanih za njih, a upotrebljavaju se u stilski neobilježenoj upotrebi ispitanici ne osjećaju kao vulgarizme.

Vulgarnost glagola za obavljanje probavnih funkcija znatno se pojačava prefiksima -u i -z (*ze-*).

Ako se prefiks *z-* (*ze-*) doda na već prefigirane glagole s korijenima glagola za fiziološke potrebe, vulgarnost je izrazito izražena, npr. *p'osrati (se)* – *sp'osratį (se)*.

Ako je riječ o glagolima s prenesenim značenjima, uvijek je riječ o vulgarnostima. Ta se vulgarnost pojačava upotrebom prefiksa u tvorbi riječi.

U komunikaciji s djecom upotrebljavaju se glagoli *k'akatį* i *p'išatį*. Za fiziološke potrebe vezane uz veliku nuždu još se koriste eufemizmi *napr'ajtį* i *nam'ętatį se*:

N'ęšće nam se nam'ętal pred l'ęsym. Da sam ga v'idel, bį ga sp'otral.

Napr'aj se v g'aće.

sr'atį

'obavljati veliku nuždu': *'Idį v'ę sr'at ka n'aš m'ęral v 'altųbųsų trp'ęti; Pųč'ękaj me. 'Idem p'rvų sr'at pak 'unda kr'enemy ka n'am pų p'ętų m'ęral 'itį.*

'Idį na z'ahųt sr'at, a n'ę pų gr'untų. (Zahod je najčešće bio kod gnojišta, a mnogima se, posebno noću, nije dalo ići do njega, posebice po mraku pa su nuždu obavili odmah blizu ulaza u kuću.)

Zanimljivo je da se vulgarnost i agresivnost, kao i kod glagola *jeb'ati* znatno pojačava upotrebom srednjeg *e* u prezentu tog glagola: *S'ereš!* je puno grublje negoli *S'ereš!*

N.N.-i su dv'og dni pr'edi nek su išli na h'odyč'ašče, n'ič n'ikaj j'eli niči p'ilj ka su n'a 'altubysu n'ič m'oralj 'itj niči sr'at niči sc'ot i ka n'ady m'oralj z'ahyda pl'očati. M'om su i d'omaj n'ekaj prešp'oralj.

□¹⁴ *sr'ati v'ože* 'teško obavljati veliku nuždu' *Zn'om v'ože s'ereš kaj si t'ak d'ogu v'u tem šekr'čtu!*

'dosadivati; zanovijetati': *Prest'anij sr'ati! Pu p'ički buš d'obil!; K'aj s'ereš!*

'govoriti protiv koga': *S'am s'ere pr'otif n'as.*

p'osratj

'uprljati velikom nuždom': *P'osralj si s'ega z'ahyda duk si m'el sr'ačkj; K'aj si st'al v dr'ek? S'e su tj c'ipeje pusr'one; R'obača tj je pusr'ona. D'ej si jy presl'ičj. (Kako se donje rublje nije često presvlačilo, takav se problem često pojavljivao kod stavljanja košulje u hlače i kad je izvirila); D'čte tj je pusr'onu. D'ej ga up'erj i prem'otaj.*

□ *drž'atj se k'aj p'osranj g'olup*

□ *Ide k'aj da se p'osral.*

□ *Zl'otna v'ečer, p'osranu j'utru.*

'izbaciti što iz sebe kod velike nužde': *D'čte je puj'elū p'eneza pak ga je p'osralū i s'e je b'ilū v r'edu.*

□ *Štečka m'očka l'once t'ere. K'aj puž'ere, t'o puž'ere. K'aj puž'ere, t'o pūs'ere.* Vulgarnost u ovoj rugalici pojačana je s rimom s glagolom *puž'čti* i otvorenim 'e koje se javlja jedno za drugim.

'pokvariti što: *S'e m'oraš pusr'ati! N'ikaj tj n'emrem prepust'iti!*

'ocrniti koga; osramotiti': *L'efku je n'ekuga ned'ožnuga pred ljudm'i pusr'ati.*

p'osratj se

'napraviti veliku nuždu': *N'čsam se v'eč p'osral p'or dn'i. S'ič sam n'apeti; D'čte tj je pusr'onu. D'ej ga up'erj i prem'otaj.*

'napraviti veliku nuždu bez da se ode na zahod ili drugo prikladno mjesto': *B'il je p'ijan pak se p'osral.*

'nešto omalovažiti': *P'osral si se na s'e k'aj smu sk'up pr'čšli. K'ak si t'o m'ogel!*

sp'osratj = *p'osratj* – veći intenzitet

¹⁴ Znakom □ označuju se frazemi.

T'ak je b'il nal'okani kaj je s'eĝa šekr'ĉeta sp'osral; Hrc'ice se s'e sp'osrale pu n'oĝži.

sp'osratj se = p'osratj se (jedino ne u značenju 'napraviti veliku nuždu' kao stilski neobilježeno) – veći intenzitet: Sp'osral se pu gr'untu.
Sp'osral se na s'e k'aj je pr'eđi guv'orjl.

nasr'atj

'ocrniti koga': Št'o me je t'o n'asral v s'eļi? K'aj v'e m'isljju v m'eņi?

n'asratj se

'napraviti veliku nuždu u velikoj mjeri i na naprikladnom mjestu': Št'o se t'o n'asral na dv'ory?

'pojaviti se gdje': P'ok mĭ su b'ody t'u n'asralj duk 'imam n'ajv'eč p'osla!

z'esratj

'uprljati činjenjem velike nužde': Z'ešral sĭ c'ĉlyga z'ahuda. K'aj sĭ m'eļ t'rčkaljcy?

Št'o je z'ešral, t'ĉ n'eķ j' p'yl'ize!

'upropastiti što': Z'ešral je s'e k'aj smy plan'ĉralj.

z'ešratj se

'uprljati se činjenjem velike nužde': N'ajel se gr'aha pak se v'eš z'ešral duk je išel na c'uk; B'il je p'ijan pak se v'eš z'ešral.

'obrukati se': Z'ešral sĭ se pred c'ĉlĭm s'eļum.

'usratj

'uprljati činjenjem velike nužde': 'Usral sĭ sĭ s'e hl'ače. K'ak m'oreš t'akuf na p'ot?; 'Usral mĭ je c'ĉly h'ižy.

'usratj se

'napraviti veliku nuždu': T'u mĭ se 'usral pud l'ešum! S'ĉ se 'usral v 'altubysy. B'oje se na c'ugy peļ'atj. T'am je j'e z'ahyt.

'jako se uplašiti': 'Usral se duk je č'ul kak str'ĉlajy. M'oĝm je št'eļ d'imy p'ub'ečj;

'Usral se duk sam zam'oħnyl prema n'eĝm.

dr'eķ 'izmet' (mn. dr'eķj i dr'eka)

St'al sam v dr'eķ; S'e sy dr'eka v k'uhņj. Št'o se t'o ne z'ul?; P'uny dr'eķj je b'ilu na gr'untu. K'ujky p'ot je t'o išel sr'at črez n'oč?

Ta je imenica izuzetno česta u frazeologiji:

b'itj na p'oty k'ak k'oňskj dr'eķ 'smetati'

S'am se s'rdj, dr'eķ tĭ b'o t'rdj! (rugalica)

ž'ivetj v s'amym dr'eķy

st'otj k'aj dr'eķ na c'eštj; K'aj t'u stuj'iš k'aj dr'eķ na c'eštj. M'eķnj se!

- St'olnu je na p'otu k'aj k'ónski dr'ek.*
- dr'ek na š'ibici 'potpuno beskorisno': D'enes ti je fakult'et dr'ek na š'ibici.*
N'oga k'oristi ud t'oga.
- Dr'eka buš d'obil!*
- b'iti v (v'elkum) dr'eky 'biti u nevolji'*
- l'epiti se k'aj m'uha na dr'ek: 'on se l'epi k'aj m'uha na dr'ek na s'akuga*
št'erij ne v'aja.
- K'aj s'akumu dr'eky t'i m'oraš v'rha udgr'isti!*
- M'isli ti je dr'ek zn'ati.*
- Št'o se s'rdi, dr'ek my t'rdi!*
- ft'ikatij se v s'akij dr'ek: P'ustij ga! N'ej se ft'ikatij v s'akij dr'ek!*
- put'eči k'oga z dr'eka 'izvući koga iz nevolja': Put'egel ga je z dr'eka, a v'e ga*
ni ti ne p'ozna.

U komunikaciji s malom djecom upotrebljavaju se eufemizmi *k'akač* i *k'ukmač*.

dr'ečiti 'prljati izmetom': *N'ej mi dr'ečiti k'uhny. Z'uj si č'izme v št'erimij si*
sn'ožil št'alij.

z(a)dr'ečiti (se) 'uprljati (se) izmetom': *Zadr'ečil si sj c'ipele. D'e sj t'o st'al?; Ak*
se zdr'ečiš v št'alij, b'oš se m'oral m'om presl'eči.

dr'ečen 'uprljan izmetom': *S'e imaš dr'ečne c'ipele.*

dr'ečny (pril.) 'slabo, mlitavo': *J'okij dr'ečny 'ide t'o d'ely.*

Dr'eksa! 'uzvik kojim se izriče blago negodovanje'

Zanimljiv je eufemizam *l'ajny* koji pokriva i ljudski i životinjski izmet, ali također i povraćotinu: *C'ipeľ ti je zdr'ečeni. N'egdij si v l'ajny st'al;*

M'el sam pr'eveč t'rdij l'ajny; P'ub'ira l'ajny k'olij p'unta. (Nekada nije bilo umjetnog gnojiva pa je izmet bio prava dragocjenost.)

T'ak je v'eč bet'ežen kaj l'ajny p'vr'ača.

Pseći izmet je *brb'onek*, a mišji *m'išuvijina* (*S'e je pu n'ožij m'išuvijina.*)

Bogat je i leksik vezan za proljev:

dr'isnuty 'naglo izbaciti izmet uslijed proljeva'

dr'iščati 'naglo izbacivati izmet uslijed proljeva'

U značenju 'proljevanje' postoji čak 4 sinonima: *dr'išeľ, dr'iska, dr'išla, sr'ačka*

sc'ati

'mokriti': *Meh'ur mij je prehl'ajen. C'elij n'oč sam 'išel sc'ot.*

V k'ontij 'idij sc'ot ak ti je z'ima pu n'očij;

Ž'ene se puč'enejij duk 'idejij sc'ot.

Sp'ila sam č'udaj v'ode pak v'e st'olnu m'oram 'itij sc'ot.

sc'ati kaj kub'ila 'obilno mokriti'

Sc'ot, n'oge pr'ot, sp'ot! 'blago poticanje djece da odu na spavanje'

□ *N'emreš pr'otj v'etry sc'atj.*

p'oscatj

‘uprljati činjenjem male nužde’

V d'omu pusc'one m'orajy presl'očiti.

S'ęga p'oda sĳ p'oscal duk sĳ išel na k'onty sc'ot.

Pušć'im se pak 'idemy.

M'orem c'ęly n'oč zdrž'atj ka se n'ejdem pusc'atj.

P'oscal se je v g'aće.

‘osramotiti koga’

P'oscal ga je pred s'emj.

p'oscatj se

‘pomokriti se’

□ *pusc'atj se ud sm'ęha*

'uscatj

‘uprljati činjenjem male nužde’

S'ę sĳ je hl'aće 'uscal. K'ak t'akuf m'ore 'iti na p'ot!

'uscatj se

‘pomokriti se na neprikladan način’: *B'il je p'ijan i v'ęs se 'uscal.*

‘uplašiti se’: *'Uscal se ud str'oha duk je išel s'om pu n'očj kre gr'obja.*

z'ęscatj

‘obilno pomokriti što ili koga’: *S'ę št'ęnge mĳ je z'ęscal duk je pu n'očj h'odan sc'ot; Pij'oncj sĳ s'ęga z'ida z'ęscalj.*

‘ocrniti koga; osramotiti’: *Z'ęscal me pred s'ęma.*

z'ęscatj se

‘obilno se pomokriti na neprikladno mjesto’: *V'ęs se z'ęscal; J'oj k'aj se z'ęscal v g'aće!*

‘jako se uplašiti’: *Z'ęscal se duk je v'idel k'ak se t'ęzn'ob'iti.*

n'ascati

‘izmokriti veću količinu mokraće u nešto’: *N'ascal je p'unu k'onty.*

n'ascatj se

‘pomokriti se u velikoj mjeri’: *K'ujky sam se n'ascal ud t'ulky p'if!*

‘pojavit se gdje (pej.)’: *K'aj ste se t'u n'ascalj!*

Za mokrenje životinja postoje 2 glagola: jedan za konje (š'orgatj) i jedan za krave (hl'ęvĳtj: *Kr'ava r'on 'unda hl'ęvĳ da jĳ d'ojjm.*)

U prenesenom značenju ti se glagoli mogu upotrijebiti i u kontekstu ljudskog mokrenja ako je bilo jako intenzivno: *naš'orgatj se: M'ore se naš'orgatj t'ak da*

scal'ina t'eče pr'čēk c'ēste; T'ak pr'čēk n'oči gl'asnū hl'čvī vū vedr'icy ka smy se s'i zb'udīlj.

Glagola kojima se izražava ispuštanje plinova iz crijeva nema puno i nije jako razvijena tvorba riječi s kojima bi se izricala prenesena značenja.

prd'ētj: Naj'čla sam se gr'aha pak s'am prd'im.

p'rdnūtj: N'eščj je p'rdnūl i smrd'ēly je k'aj vr'ok, a pr'avīlj smy se k'o da je n'č n'īšt.

nap'rdeťj se: J'čsmū se nap'rdelj ūd gr'aha!

Glagol *sp'rdeťj se* je zanimljiv jer se prefiksom *s-* postiglo izricanje trenutnosti, većeg intenziteta i svršenosti te radnje. Za taj glagol ne postoji ekvivalent u hrvatskom standardnom jeziku: *K'aj se sp'rdel. Smrd'i ka bj d'olj 'opal!*

Imenica *r'it* 'stražnjica' ima vrlo nizak stupanj vulgarnosti (*K'akvū v'elky r'it 'ima!; N'ikvū r'it n'čma; N'ej sj z p'rstj pū r'itj 'itj! T'o je j'okū g'rdu; K'am d'ovleju jn'ekciju? V r'it.*)

Ta je imenica sastavnica velikog broja frazema:

- p'astj na r'it* 'jako se iznenaditi'
- N'apšj sj v r'it!* 'izraz odbijanja nečeg što nam netko daje nakon dugog nagovaranja'
- V'e sj jh n'apšj v r'it! V'eč mj je n'čtr'e tv'oji p'enezi!*
- P'īšj me (ga, ju) v r'it!* 'izraz laganog negodovanja': *M'i smy sj kv'it j na kr'oju p'īšj me v r'it!*
- na r'it se s'ēstj* 'jako se iznenaditi': *Na r'it sam se s'el duk sam t'o č'ul.*
- S'amū za sv'oju r'it gled'i.* 'Samo misli na svoju korist.'
- dūb'itj pū r'itj* 'loše proći': *N'ašj nūgūmet'ošj sū d'obīlj pū r'itj ūd Franc'ozi.*
- kūš'uvatj r'it komu* 'jako se kome ulagivati ili pokazivati zahvalnost': *V'i bj jh tr'ēbalj v r'it kūš'uvatj, a n'č ka se n'ečete z n'imj nīťj spūm'inatj!*
- v r'it n'ogū dūb'itj* 'biti izbačen iz čega; biti izabran'
- m'ētj rit k'aj dv'o gr'aha v r'opček zav'ezane* 'imati izrazito malu stražnjicu'
- P'ok tj v r'itj fr'fra!* 'izraz negodovanja kad je netko nemiran ili se meškolji'
- Idj v k'usīnū r'it!* 'izraz laganog negodovanja'
- nīťj v r'it nīťj m'imū* 'nije točno određeno'
- N'ek 'ide v r'it!* 'izraz laganog negodovanja'
- l'uftatj sj r'it* 'ljenčariti'
- Pr'ēdj tj zgur'i nek v r'it dūlet'i.* 'izraz prijekora maloj djeci kad jedu i usput skaču ili se igraju'
- Aky 'ona ne gūv'orj, 'unda jj r'it b'rbja.* 'kritika nečije brbljivosti'
- Zas'ēla se ka je n'č m'ogla r'it sp'uknūtj ze st'olca.* 'kritika nečijeg dugog zadržavanja u tuđoj kući'

- „K'am 'ideš? Vr'it na h'am ka b'um v'idel k'ak je t'am.“ ‘podrugljiv odgovor na nečiju radoznalost’
- Č'obe su t'j čer'lene k'ak m'ajm'nyva r'it.
- S'aka r'it d'ojde na šekr'č'et. ‘Svatko će jednom osjetiti posljedice svojih loših djela.’
- N'ę znam d'ę m'ij je r'it d'ę m'ij je gl'ova! ‘U velikom sam poslu.’
- yd sv'oje r'it'j ft'rč'j i n'ęk'ym' d'at'j ‘dati nekom od svojeg siromaštva’
- T'ak l'ažeš ka t'j se z r'it'j kad'i!
- Zd'ign'j t'oj deb'el'j r'it! □ r'ivat'j se k'aj r'obača v r'it ‘ulagivati se kome’ □ p'ast'j na r'it ‘iznenaditi se’ □ B'oje b'j t'j b'il'j da s'j s'j jez'ika v r'it p'yr'in'ul! ‘Bolje bi ti bilo da si šutio.’
- z'l'uftat'j s'j r'it ‘izaći na svježi zrak; maknuti se iz kuće’: ‘Idem na španc'č'r ka s'j r'it m'al'j z'l'uftam.
- m'ęt'j r'it k'aj kr'ušny p'eč'
- m'isl'it'j s'am'j na sv'oju r'it ‘misliti samo o svojim potrebama’
- N'ę znam d'ę m'ij je r'it, d'ę m'ij je gl'ova.
- 'On je n'č' sv'oji r'it'j g'azda. (kritika nekom tko previše jede)
- V'ę t'j b'oj na r'it'j kr'una zr'osla! (Kaže se nekom kome smo na silu udovoljili.)
- V'ę m'j se m'oreš v r'it naph'at'j!
- S'ę zajeb'ov'je k'aj da 'ima r'it j' gl'ovy.
- D'om t'j j'oj p'j r'it'j t'ak ka se b'oš č'oh'jal!
- 'Ima v'ęč v r'it'j neg'j v gl'ovi.
- L'ęfk'j se p'j t'už'j r'it'j sm'icat'j.
- Zd'ign'ny t'oj deb'el'j rit! N'ęj s'am sed'ęt'j! ‘izraz negodovanja zbog nečije lijenosti’
- Na v r'it n'j m'im'j!
- Dv'ajst'j p'et na r'it d'ub'iš! ‘izraz laganog negodovanja’
- r'it s'j č'oh'lat'j ‘besposličariti’: D'uk m'i d'č'lam'j, 'on s'j r'it č'oh'la.

Vulgarizmi koji nisu vezani uz spolnost:

Od vulgarizama koji nisu vezani za spolnost u govoru Preloga čest je glagol *c'rkati* u značenju ‘spavati’, a dolazi u kontekstu kritike lijenosti i pasivnosti: *C'rka p'j c'č'le dn'eve*; *D'uk 'on c'rka, j'oj se t'u m'oč'jm*.

Glagol *crk'ovat'j* ‘ugibati’ i *c'rknyt'j* ‘uginuti’ ako se upotrebljavaju za ljude izraziti su vulgarizmi: *S'om buš crk'oval!* *B'oš j' t'i fc'rkel!* *N'aš zanav'č'ek!* U kontekstu životinja to nije vulgarizam. Može se koristiti i u značenju ‘prestati biti u funkciji čega; prestati raditi’ i tada je to blagi vulgarizam: *Fc'rkly je n'iv'j prijat'ęlstv'j*; *Alt'j m'ij je fc'rkel na c'ęst'j*.

Prefiksacijom glagola *c'rknyt'j* s prefiksom *-v* ne dobije se novo značenje, a za razliku od glagola koji se odnose na probavu, prefiksacijom se ne povećava vulgarnost, dapače, čak se u nekoj mjeri i smanjuje.

Postoji i vulgarizam vezan uz jelo: *žr'č'et'j* ‘opijati se’, *p'uzr'č'et'j* ‘puno pojesti’, *p'uz'irat'j* ‘proždirati’, *užer'oš* ‘pijanica’

2.2. Vulgarnosti

Vulgarnosti bi bile rečenice s opscenim sadržajem, najčešće s jednim ili više vulgarizama, ali ne nužno jer može biti riječ ili o eliptičnoj rečenici (*N'egda su m'oš i ž'ena n'č v'idli j'an dr'uguga g'ole, a v'e pak je n'urm'alnu ka ž'ene j'ašejū m'uške ilj sj č'ak l'ižejū j'an dr'ugum; T'q bi se d'ola i p'ud p'azyhū ak n'ikak dr'ugač; D'obra i pu pl'ofti p'ub'ere;*¹⁵ *Ni'ti z m'etlum bi ju n'ej!; č'ohļa sj pu c'čle dn'eve.*) ili o eufemizmu (*Pr'čk n'e je pr'ešly p'ol s'ela.*)

Većina autora u dosadašnjim radovima uglavnom koristi termin psovka koji isprepliće bez ikakve metodološke razrade s pojmovima „vulgarizam, vulgarnost, prostota, kletva, pogrda...”

Podjela vulgarnosti

Podjela koju predlažemo u ozračju je Austinove teorije govornih činova. Vulgarnosti (iako ih Austin ne spominje) su za nas performativni iskazi – iskazi kojima se nešto čini, kojima se djeluje, koji ne podliježu mjerilima istinosnih vrijednosti, nego mjerilima posrećenosti, prikladnosti i uspješnosti izvedbe – za razliku od konstativnih iskaza. Za razliku od konstativa što podliježu kriteriju istinitosti i lažnosti, performativi se određuju kao posrećeni, odnosno neposrećeni. Austin navodi konkretan oblik performativa na primjeru vjenčanja: govornim činovima koji tijekom obreda izgovaraju mladenka i mladoženja ne prenosi se niti se opisuje ono što se događa na vjenčanju, nego se samo obavlja čin vjenčanja. Osim vjenčanja, primjeri klasičnih performativa su krštenje, imenovanje broda, oklada..., a zajedničko svima njima jest da ne izvještavaju o učinjenoj radnji, nego stanovitu radnju oblikuju.

Podjele govornih činova nisu nimalo jednostavne, a to kaže i Austin u svojoj podjeli performativa gdje analizira kakav učinak, tj. kakvu ilokuciju ili perlokuciju¹⁶ performativi imaju na sugovornika¹⁷ „Otpočetka bi nam trebalo biti

¹⁵ Stravstvena i u spolnom odnosu aktivna žena lako ostane u drugom stanju jer „u sebe pokupi“ i ono što je ostalo po plahti.

¹⁶ Prema teoriji govornih činova, ilokucijski čin temelji se na konvencionalnim pretpostavkama o ciljevima izričaja i konteksta u kojemu nastaje. Primjerice, učinak rečenice *Dajem vam otkaz.* izgovorene pod određenim okolnostima jeste promjena položaja sugovornika s obzirom na zaposlenost, tj. gubitak posla. Perlokucijski čin odnosi se na učinke koji nisu ograničeni konvencionalnim tumačenjem izrečenoga ili namjerom govornika. Primjerice, učinak rečenice *Dajem vam otkaz.*, izgovorene pod određenim okolnostima, osim gubitka posla može u sugovornika izazvati potištenost ili pak osjećaj oslobođenja od posla koji mrzi, što nije dio konvencionalno očekivanoga učinka ilokucijskoga čina.

»Prvo smo razabrali skupinu stvari koje činimo u kazivanju nečega, koje smo sve skupa saželi rekavši da izvodimo lokucijski čin, koji je ugrubo ekvivalentan izricanju neke rečenice s nekim smislom i referencijom, a to je pak ugrubo ekvivalentno „značenju“ u tradicionalnom smislu. Drugo, rekli smo također da izvodimo *ilokucijske činove* poput obavještavanja, naređivanja, upozoravanja, jamčenja itd., tj. iskaze koji imaju neku (konvencionalnu) snagu. Treće, možemo također izvoditi *perlokucijske činove* – to je ono do čega dovodimo ili što postizemo s kazivanjem nečeg, poput privoljavanja, uvjeravanja, odvrćanja, pa čak i, recimo, iznenađivanja ili obmanjivanja.« Austin 2014: 79

¹⁷ „**Verdiktivi** se sastoje od donošenja nekog pravorijeka, službenog ili neslužbenog, na temelju dokaza ili razloga kao što su vrijednost ili činjenica, ako su one međusobno uopće razlučive... **Egzcitiv** je donošenje odluke u korist ili protiv nekog tjeka radnje ili njegov zagovor. To je odluka da nešto treba

jasno da i dalje ostaju velike mogućnosti rubnih ili nezgrapnih slučajeva ili preklapanja.¹⁸ Za svaku od pet navedenih temeljnih kategorija daje primjere preklapanja s ostalima, a posljednja dva razreda smatra krajnje najproblematičnijima.

Tako i mi analiziramo kakav učinak i kakvu ilokuciju ili perlokuciju govornikova vulgarnost ima na sugovornika. U našoj podjeli vulgarnosti temeljno je načelo to da ista jedinica može biti u više kategorija, ovisno o tome koja je bila komunikacijska namjera govornika.

Predloženu podjelu vulgarnosti ne smatramo konačnom, već je prepuštamo daljnoj razradi.

2.2.1. *Psovka je vulgarnost koja u sebi mora sadržavati 3 elementa:*

- a) vulgarizam¹⁹
- b) upućenost sugovorniku u direktnoj komunikaciji
- c) namjera moralnog povređivanja sugovornika²⁰

Ako izostane bilo koji od tri nabrojana elementa ne možemo govoriti o psovci. Ako nedostaje vulgarizam (*B'ole da si se n'č r'odil k'ak si b'čdasti!*), onda se radi samo u uvredi, a ako nema namjere upućenosti sugovorniku u direktnoj komunikaciji (*J'ebem j'č ---u m'ater k'aj je napr'aj z d'ržave!*) ili namjera moralnog povređivanja sugovornika (*K'ak si prij'atel, j'ebem ti m'ater, n'čsmu se v'čč d'ogy v'idli! Idemu si n'ekaj sp'ijemu.*) riječ je samo o vulgarnosti.

Psovka je najčešće upućena kao seksualno nasilje prema a) najbližim ženskim srodnicima sugovornika: majci i sestri (zanimljivo je da nije zabilježeno da je upućena kćerima sugovornika)²¹ b) govornikovim religioznim svetinjama c) prema govorniku samom.

Ovdje nećemo navoditi primjere psovaka jer one su dobro poznate i ne izriču ništa osobito zanimljivo osim onog što smo rekli u samoj definiciji psovke, a to je da psovač grubo nasrće na moralni integritet sugovornika, a uzrok i kontekst nije važan za naše istraživanje. Originalnija je jedino ova:

□ *P'izda ti m'aterina št'era te sk'otila i na št'iri n'oge pust'ovila!*

biti tako, za razliku od prosudbe da to jest tako... **Komisivima** je jedina svrha obvezati govornika na neki tijek radnje... **Behabitivi** uključuju pojam reakcije na tuđe ponašanje i životne okolnosti te stavove i izražavanje stavova prema nečijem prošlom ponašanju ili predstojećem ponašanju... **Ekspozitivi** se upotrebljavaju u činovima izlaganja, uključujući izražavanje mišljenja, vođenje rasprave te razjašnjavanje pojedinih upotreba riječi i referencija. (Austin 2014: 108-114.)

¹⁸ Austin 2014, 70-74.

¹⁹ „Po svoj prilici zbog društvene neprihvatljivosti mnogih psovačkih izraza oni (vulgarizmi, op. a.) u psovkaama mogu biti zamijenjeni (vrlo često po kriteriju fonijske sličnosti ili tek istog početnog slova), pa u konačnici i ispušteni.“ (Badurina-Pranjčović 2014: 232)

U vrlo rijetkim primjerima, kao što je *Majku ti....!* izostavljen je glagol, no u psovci umjesto govorom on je izražen jakom agresivnošću i gestikulacijom pa možemo reći i da nije stvarno izostavljen i da takvi primjeri nisu u nesuglasju s našom definicijom.

²⁰ Pranjčović i Badurina uvredu sugovornika smatraju tek jednom od mogućih funkcija psovke (Badurina-Pranjčović 2014: 233). Užarević kaže da je »relativno malo onih psovki koje istinski vrijeđaju, ponizuju ili uništavaju.« (Užarević 2012: 182).

²¹ Razlozi za to mogu biti sljedeći: a) majka je čovjeku najveća svetinja, a sigurno je ima b) moguće je da govornik nema kćer, ali čak i da je ima, velika je šansa da je maloljetna i najgori psovač bi imao nekakvih prohibicija prema toj činjenici. Za sestru, ako je sugovornik ima, za pretpostaviti je da je ipak primjerenijih godina.

2.2.2. Kritika ili izvrgavanje ruglu različitih društvenih pojavnosti ili djelovanja konkretnih osoba

a) kritika ili izvrgavanje ruglu različitih društvenih pojavnosti ili djelovanja konkretnih osoba vezanih uz tzv. »seksualnu revoluciju«, a koje govornik smatra negativnima ili neprimjerenima

V'ěč sĭ p'uce d'ĩmŷ p'ęłajŷ d'ęčke, zakl'ęneju se v s'obŷ ĩ j'ębeju duk sĭ jĭ j'apa ĩ m'ama d'omaj. Pa k'am t'ŷ sv'ęt 'ide?

N'ęmŷ je št'ęla d'atĭ jeb'atĭ pak jŷ je st'aj.

Na m'atŷralnŷ d'ęnes d'ęca 'ideju ka se drug'ęraju ĩ j'ębeju.

F'ukatĭ se m'oreju, a d'elatĭ n'ę znaju.

D'ęnes v'ęč p'unŷ 'osnŷvnŷšk'ŷolcĭ p'ušĭ, a n'ęšternĭ č'ak ĩ f'ukaju. K'am je t'ŷ sv'ęt d'ošel? Št'ŷ ĩh ŷdg'ŷja? V'ęč ĩm nĭtĭ v c'irkvĭ n'ĭkaj ne gŷv'orĭju pak d'ęłaju k'aj 'očeju.

Z t'ęma filmĭmĭ d'ę sŷ g'ŷlĭ ĩ d'ę se s'am f'ukaju sablažn'ŷv'ęjeju ml'ŷde.

Sl'abŷ je t'ŷ d'ęnes kršć'ŷonstvŷ. Sk'orŷm se s'ĭ j'ębeju m'akar sŷ n'ęŷ'ęjenĭ, a r'ętkŷ št'ŷ 'ima v'ęč d'ęce.

Gl'umĭca m'ŷra p'rvŷ pŷk'ŷzatĭ c'ucŷ, 'unda dŷb'ĭ b'olše 'ulŷge.

Dŷk je b'ĭla n'ępŷznata gl'umĭca, k'ajk'ŷjemŷ režĭs'ery je d'ŷla p'ĭčkŷ ka dŷb'ĭ 'ulŷgu, a v'ę gŷv'orĭ da sŷ je sĭl'ovalĭ.

N'ę se sm'ętĭ jeb'atĭ pr'ędĭ nek sŷ ŷž'ęnĭ. D'ęčkŷ b'rne škrĭ'ŷka, a p'uca ŷst'ŷne s'ŷma.

„K'aj pak je t'ŷ kvr'ŷgŷ p'artner?„ - p'ital je N.N. „P'artnerĭ sŷ tĭ 'onĭ št'ery se f'ukaju, a n'ęsŷ ŷž'ęjenĭ.“ - ŷbj'asnĭl mŷ je X.X.

L'ęfkŷ je t'ęma gl'umĭcama, gl'umcĭma, pŷl'itĭčarĭma, pev'ŷčĭma...k'urvatĭ se ze s'ędemdeset l'ęt. T'ę sŷ s'ĭ nezd'ęłanĭ. Sĭr'otĭna je v'ęč z š'ęzdeset p'ŷpŷnŷ za n'ĭšt, a k'amŷlĭ za jeb'ačĭnŷ.

D'ęnes se k'urck'ŷŷĭce v'ęč t'rŷĭju v 'objęnĭm z'ŷdrugama. N'ęgda se t'ŷ s'am v apŷt'ękaj m'ogŷ k'upĭtĭ. K'am t'ŷ sv'ęt 'ide?

V'ęč ĩ n'ęšternĭ svečen'ĭkĭ gŷv'orĭju da m'ĭslĭtĭ na jeb'ačĭnŷ je n'ę gr'ęh. K'am t'ŷ sv'ęt 'ide?

T'ak kr'ŷtkŷ k'ĭkĭ n'osĭju ka ĩm se p'ĭzde v'ĭdĭju.

T'ak t'ęnke hl'ače d'ęnes p'uce n'osĭju ka ĩm se p'ĭzda v'un p'ozna.

D'ęnes p'uce n'osĭju zdr'ŷpane hl'ače, ĩ t'ak ka ĩm se c'ęlĭ kŷm'ŷdĭ k'ŷže v'ĭdĭju.

Sv'ęt 'ide v p'ĭčkŷ m'aterĭnŷ!

b) kritika ili izvrgavanje ruglu različitih društvenih pojavnosti ili djelovanja konkretnih osoba, a koji nisu vezani uz spolnost

Nav'ęk zas'ęre s'ę k'aj se dŷgŷv'orĭmo.

Pr'ŷdal je z'ęmĭju ĩ za č'as je 'uspel sp'ĭčkatĭ s'ę p'ęneze.

T'ŷ p'osra bĭ se na m'ęne pŷst'ŷv'ęlala!

Zac'ucal je s'ę kaj je m'ęl ĩ v'ę se pŷt'ŷca ŷd n'ęmĭla dŷ n'ędraga.

T'ak me d'ogŷ zajeb'ŷval k'aj sam ga na kr'ŷju m'ŷral ŷp'ĭzdĭtĭ.

C'ęlĭ sv'ęt 'ide v p'ĭčkŷ m'aterĭnŷ! Pŷl'itĭčarĭ m'ĭslĭju da bŷdŷ zanav'ęk m'ogĭ kr'astĭ, alĭ ĩ t'omŷ bŷ fl'ętnŷ d'ošel kr'aj.

2.2.3. ohrabrivanje: *J'ebem mu m'ater, pak n'čje s'e g'otuju. D'ej pr'objaj 'išče j'anpuť. M'oreš t'i t'õ.*

2.2.4. zakletva ili vrlo emotivno potvrđivanje: *Prije bi puđ'ebel sv'oju m'ater negu bi mu duzv'õlil ka t'õ napr'õvi!*

2.2.5. erotska naracija:

Za razliku od kategorije opisane u 2.2.2., ovdje je cilj sudionika u takvoj komunikaciji (najčešće muških) podsticanje erotskih maštarija bez moraliziranja.

*Je je j'ẽ? J'ẽ ju je. 'Jesu li imali spolne odnose? Jesu.'*²²

V t'ẽm filmu se s'am j'ebuju. 'Opće ga n'č r'adnie.

Vel'i da je na m'oru j'ebel Švab'ice.

V Ljubl'anij je j'ẽ k'inu d'ẽ prikaz'uvleju filme d'ẽ se fukaju. S'ẽ se v'idj. (Tako su se došaptavali mladići krajem osamdesetih godina. U Ljubljani blizu željezničkog kolodvora krajem osamdesetih bilo je kino „Sloga“, prvo koje je prikazivalo pornografske filmove u Jugoslaviji. Pornografija nekada nije bila raširena i „normalna“ pojava kao danas.)

Duk je ml'õda d'ošla k r'õnj m'ẽšj vj'utru p'osle sv'atj, s'i m'uškj su ju v c'irkvj gl'edalj k'ak h'õda j zamišlj'õvalj sv'ašta. Guvur'ilj su da se m'ore pužn'atj pu h'õdu da se pu fukala.

V'ẽ su se 'onj j'ẽ pu fukali.

C'uca jm se m'õm nas'aftala duk su v'idle z k'akvj m je 'altum d'ošel.

Duk zgl'edaju N.N.-a, k'aj št'erjima se c'uca użn'õj, a da n'čma p'ẽneze, niť j'ana bi ga n'ej št'ela pu gl'edatj!

T'e št'ere 'ideju k m'ẽšj su t'ek jebežl'ive. Pr'avijju se sv'ete ka nar'õjcaju m'uške.

Š'ẽf se v skl'adištu j'ebel z r'adnjum j k'urac mu je 'ostal zav'ezani. M'õrala je č'ak d'õjtj j h'itna p'õmuč.

V N'ẽmačkj sam v'idel da v n'ekvum duč'anu t'ržiju el'ektrične k'urce. T'akj m'uškj n'adu v'ẽ niť tr'e!

Duk je n'ekva gr'upa pu p'ẽvala „F'afala sj m'i t'i, f'ala tj.“, j'õ sam m'islil da su t'õ n'õte za gl'azbenj.

V M'ažarsku st'õrj d'ẽčkj 'ideju na jeb'aču.

N.N. v'ẽ s'igurnu n'ẽmre jeb'atj. K'ak je 'unda t'õ ml'õda št'ela za n'ẽga 'itj?

V M'ažarsku 'ide na fuk.

Imam l'upańe s'rca j d'igańe k'urca.

Pu c'ucj tj b'õha t'õnca! (rugalica)

2.2.6. ugodno iznenađenje

Pr'ẽstvurj n'ẽgdj! Pak d'ẽ sj t'õ n'ašel.

D'ẽ sj, p'izda tj m'aterina! Sj ž'if. D'õgu sam te n'č v'idel!

Tj b'õkca! Pak l'ẽpu sj t'i t'õ zasl'užil.

²² Izvrstan primjer kako se s malo fonema može izraziti cijeli dijalog.

2.2.5. neugodno iznenađenje

*Kr'ucj'iks! K'ak sam srd'ita!
J'ėbyte, pa k'aj t'ŏ d'ĉlaš!
'Isur'at B'ogarat, pak k'aj se t'ŏ pr'ipetily!*

2.2.6. blagi prijekor:

*'Idi l'ĉpŏ v r'it!
V r'it kŏb 'iļņų! Vr'ŏk te sk'ėļil! Vr'ŏk tĭ j'ėbĭ m'ater!
□ Prestu'orĭ m'ater!
□ J'esen tĭ r'ėpų!
J'ėsen jųj! J'ė me zaj'ėbala!
P'iksa tĭ m'aka!
Tĭ b'osara!*

2.2.7. oštri prijekor

*S'ė sĭ sp'osral k'aj smų št'ėļĭ d'ėlatĭ.
Kr'istuša tĭ tu'ojega!
N'orc B'ogųf!
M'oreš se j'ėbatĭ z t'ĉm!
N'ej b'itĭ k'urva! D'ržĭ se d'ogųvųra.
N'ej b'itĭ p'ička!
J'ėbal tĭ vr'ŏk t'ŏ g'rdų l'ampų!
□ N'orc B'ogųf! (blaga psovka)
S'ame pĭzd'arĭje d'ĉlaš. D'ej se sm'irĭ.*

Zanimljivo je da se u vulgarnostima odnosni pridjev od imenice *B'ŏk* koristi nastavak *-ųf*, a u pobožnim izrazima nastavak *-jĭ*: *M'ajka B'ŏžja*; *s'akĭ B'ŏžjĭ d'ĉn*

2.2.8. odbijanje:

*M'oreš se j'ėbatĭ z t'ĉm!
Pųl'itĭčarĭ se m'orejų j'ėbatĭ! V'ėč n'em gl'asat!
P'ičkų m'aterĭņų bųm t'ŏ napr'aj!
K'aj d'ĉlaš? Gr'ŏbam d'ė sam se p'osral. (ironičan odgovor na nečĭju radoznalost)*

2.2.9. frustracija (nemoć):

*Dųk 'určĭlų mĭ se v'ėč z t'ĉm b'avĭtĭ.
J'ėbel me c'ĉlųga žĭv'ota!
Š'ĉf me j'ėbe na p'oslų.
Zaj'ėbel me je za p'unų pen'es.
S'ė mĭ je v'ėč dųp'ĭzdĭlų. D'ost mĭ je s'ėga.
Dųk me tr'ėbal, sam mų d'ober b'il, a v'ė me sp'ičkal da mų v'ėč ne tr'ėbam.
□ P'un mĭ je k'urac s'ėga!*

2.2.10. prijetnja:

B'oš se t'i t'am sp'osral!

Pum'alj me respjžž'uvješ! Prest'anj!

P'ičkuj tuj put'erem! (prijetnja upućena muškoj osobi)

N'abijem te na k'urac!

B'oš t'očuj sr'al duk te pr'imem!

2.2.11. ruganje nečijoj lošoj situaciji ili izražavanje zloradosti

J'ęsu ga sp'ičkalj na p'osluj!

Sp'osral se z t'ęm kaj je 'iskal p'ęneze.

B'il je p'ijan pak se v'ęs z'ęsral.

Sp'osral se ud str'oha.

T'ęje n'ę n'igd'or p'ičkuj v'idel!

2.2.12. ekspresivnost (intenzifikacija) značenja

Pustj ga. T'oj tuj je zaj'ębanj č'ovjek!

Š'ęf muj je j'ębenj.

za c'ucjnu dl'akuj 'jedva': Za c'ucjnu dl'akuj sam st'igel na c'uk; Za c'ucjnu dl'akuj me je 'altuj štr'ojfal.

K'ilavum k'urcu j dl'aka sm'eta!

U nekim se radovima o ovoj temi spominju i kletve, no one ne mogu biti predmet našeg istraživanja jer ne sadrže vulgarizme i upućene su višim silima radi namirenja imaginarne pravde – ne radi se ni o kakvoj opscenosti ili nepristojnosti. U kajkavskom narječju ne postoji glagol *psovati*, već samo glagol *kleti* koji pokriva značenje koje ima glagol *psovati* u standardnom jeziku²³ (*C'ęlj d'ęn je kl'el B'oga; Z t'e h'iže se s'am č'uje kl'etva pu c'ęle dn'eve.*) dok za značenje koje ima glagol *kleti* u standardnom jeziku nema odgovarajućeg glagola iako kletve postoje (*Str'ęla te B'ožja l'upjla! Gj'uta te v'udrjla!* 'Udarila te moždana kap!', *B'ič B'ožj te fl'opj!*).

Zaključak

Začuđuje činjenica da u jezičnofilozofskim promišljanjima *psovki*, kao upravo oglednom primjeru fenomena isključivo društvene interakcije, odnosa među sugovornicima i djelovanja jezikom, nije dodijeljeno mjesto kakvo joj pripada. Osim toga možemo postaviti i pitanje kako *psovku* pomiriti s klasičnom jezičnofilozofskom definicijom komunikacije kao konstrukcije društvene interakcije, posebice ako uzmemo u obzir neke njezine realizacije u kojima ona označava upravo suprotnost, dakle destruktiju društvene interakcije.

²³ Pred 40 godina bila je popularna pjesma *Ne kuni me majko* koju je izvodio pokojni Ljubiša Stojanović, poznatiji po nadimku *Louis*. Sjećam se da je većina mojih sumješšana mislila da u pjesmi majka psuje sina i bilo im je to jako čudno. Naprosto su svi glagol *kleti* povezivali sa značenjem glagola *psovati*.

Literatura

- John Langshaw AUSTIN: *Kako djelovati riječima*, Zagreb 2014.: Disput
- Lada BADURINA–Ivo PRANJKOVIĆ: Jezična i pragmatična obilježja psovke, *Romanoslavica vol. LII, nr. 2*, Bukurešt, 2015. str. 227–233.
- Đuro BLAŽEKA: *Rječnik preloške skupine međimurskog dijaleka*. Zagreb: Učiteljski fakultet u Zagrebu, 2018.
- Emma BYRNE: *Suearing is Good for You: The Amazing Science of Bad Language*. London. Profile Books Ltd., 2017.
- Sigmund FREUD: On the psychical mechanism of hysterical phenomena, u: *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, New York: W. W. Norton & Company, 2010. str. 287–298.
- Ignacije GAVRAN: *Bludna psovka: povijesno-psihološka studija*. Sarajevo: Udruženje katoličkih svećenika Narodne Republike Bosne i Hercegovine, 1962.
- Igor GOSTI: Bogoslav Šulek, otac hrvatskoga znanstvenoga nazivlja. *Radovi Leksikografskoga zavoda „Miroslav Krleža“*, Razdio za leksikografiju, enciklopediku i informatiku, Zagreb 1996, str. 9–58.
- Tomislav LADAN: Jezični tabu. *Ta kritika*. Matica Hrvatska, Zagreb 1970, str. 287–333.
- Radovan LUČIĆ: Kako to tamo psuju? Vulgarizmi u hrvatskom i nizozemskom: jedan slučaj „lažnih neprijatelja”, izlaganje održano na znanstvenome skupu HDPL-a 2014. Višejezičnost kao predmet multidisciplinarnih istraživanja; rad dostupan na:
[https://www.google.hr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=Radovan+Lu%C4%8Di%C4%87+kako+to+tamo+psuju+HDPL+file:///C:/Users/UFZG/Downloads/kako-to-tamo-psuju%20\(3\).pdf](https://www.google.hr/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=Radovan+Lu%C4%8Di%C4%87+kako+to+tamo+psuju+HDPL+file:///C:/Users/UFZG/Downloads/kako-to-tamo-psuju%20(3).pdf)
- Špiro MARASOVIĆ: Sociološki vid psovke. *Crkva u svijetu*, 24 (1), Split 1989., str. 34–47.
- Richard MARYNČÁK: *Stručné dějiny nadávek a sprostých slov*. Praha 2007.: KMA
- Pavao MIKIĆ; Mirjana PEHAR; Marijan MIKIĆ: *Psovka u hrvatskome i njemačkome jeziku*. Mostar, Ziral, 1999.
- Pavel PILCH: *Psovka u hrvatskome i češkome jeziku*. Završni rad. Brno: Masarykovo sveučilište u Brnu. 2011.
- Ivo PRANJKOVIĆ: Vulgarizmi i psovke. U: I. Pranjković (ur.). *Ogledi o jezičnoj pravilnosti*, Disput, Zagreb 2010., str. 115–118.
- Stana RISTIĆ: Diskurs psovki u srpskom jeziku, u Vera Vasić (ur). *Diskurs i diskursi*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu. 2010. str. 195–213.
- Josip UŽAREVIĆ: Fenomenologija psovke. *Republika* 5-6, Zagreb 1999., str. 187–200.

Sažetak

VULGARIZMI I VULGARNOSTI U GOVORU PRELOGA

Autori su iz bogatog korpusa Rječnika preloške skupine govora (Blažeka 2018.) izdvojili opsceno-vulgarni sloj: i onaj koji sadržava vulgarizme i onaj koji je opscenog sadržaja, a bez upotrebe vulgarizama. Izdvojeni jezični sloj dijele po kriterijima pragmatičkih funkcija koje on ima u komunikaciji. Najveći dio kategorija odnosi se na kritiku ili izvrgavanje ruglu različitih društvenih pojavnosti ili djelovanja konkretnih osoba te kritiku ili izvrgavanje ruglu različitih društvenih pojavnosti ili djelovanja konkretnih osoba vezanih uz tzv. »seksualnu revoluciju«, a koje govornik smatra negativnima ili neprimjerenima.

Cljučne riječi: vulgarizmi, Rječnik Preloga, pragmatičke funkcije, kritika društvenih pojava

Abstarct

VULGAR EXPRESSIONS AND VULGARISM IN THE SPEECH OF PRELOG

The authors have singled out the obscene-vulgar layer from the rich corpus of the Dictionary of the Prelog Group of Speeches (Blažeka 2018): both the one containing vulgar expressions and the one with obscene content, but without the use of vulgar expressions. The separated language layer is divided according to the criteria of pragmatic functions it has in communication. Most of the categories refer to criticism or ridicule of various social phenomena or actions of specific persons, and criticism or ridicule of various social phenomena or actions of specific persons related to the so-called "sexual revolution", which the speaker considers negative or inappropriate.

Key words: vulgar expressions, Dictionary of the Speech of Prelog, pragmatic functions, criticism of social phenomena